

Sygn. akt II CSK 533/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

Protokolant Maryla Czajkowska

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Szefowi Wojskowego Zarządu Infrastruktury w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 19 lipca 2019 r.,

skargi kasacyjnej powoda

oraz skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

I. na skutek skargi kasacyjnej powoda uchyla zaskarżony wyrok w pkt I.a. w zakresie oddalającym powództwo co do żądania zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 74.900 (siedemdziesiąt cztery tysiące dziewięćset) złotych za okres od 22 lutego 2008 r. do 10 października 2016 r. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego;

II. oddala skargę kasacyjną pozwanego.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny, zaś jego ustalenia Sąd odwoławczy uznał za własne.

Powód J. S. jest właścicielem nieruchomości przy ul. L. w P., dla której Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Nieruchomość ta jest położona w pobliżu lotniska wojskowego w P.

W dniu 17 grudnia 2003 r. Wojewoda (...) na podstawie art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.; dalej także jako P.o.ś.) wydał rozporządzenie nr 82/03 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w P. Rozporządzenie to weszło w życie 1 stycznia 2004 r. Na jego mocy został utworzony obszar ograniczonego użytkowania podzielony na pięć stref oznaczonych literami A-E w zależności od odległości od lotniska P. oraz poziomu natężenia hałasu w danej strefie. Pierwotnie nieruchomość Powoda została zakwalifikowana jako ujęta w strefie B obszaru ograniczonego użytkowania. Następnie, 31 grudnia 2007 r. Wojewoda (...) wydał rozporządzenie nr (...)/07 zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w P., w konsekwencji wydania którego doszło do zmiany tego obszaru poprzez podział na trzy strefy oznaczone rzymskimi cyframi I-III - w zależności od odległości od lotniska P. oraz od poziomu natężenia hałasu w danej strefie. Rozporządzenie weszło w życie 22 lutego 2008 r. Na podstawie zmienionego rozporządzenia nieruchomość Powoda została zakwalifikowana jako należąca do strefy I. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia na terenie strefy I wprowadzono zakaz przeznaczania terenu pod budowę domów mieszkalnych, szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym pobytem dzieci i młodzieży. Zostały także wprowadzone wymagania techniczne dotyczące budynków, polegające na obowiązku zmiany funkcji istniejących budynków na niepodlegające ochronie akustycznej lub zapewnienie właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach

wymagających ochrony akustycznej przez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

Wskutek przeprowadzonych pomiarów w toku postępowania przed Sądem Rejonowym ustalono, że przed wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania budynki Powoda spełniały wymagania co do ochrony akustycznej przewidziane w przepisach oraz w Polskich Normach, zapewniając właściwą ochronę akustyczną dla poziomu hałasu dopuszczalnego w obszarach zabudowy jednorodzinnej. Według opinii biegłego ustalono wartość wymaganych nakładów akustycznych nieruchomości należącej do Powoda według poziomu cen z daty sporządzenia opinii na kwotę 76.301,71 zł brutto, zaś według poziomu cen z 18 października 2005 r. - 67.420,92 zł brutto.

Pismem z 17 października 2005 r. Powód wezwał Pozwanego do zapłaty odszkodowania, w tym tytułem kosztów rewitalizacji akustycznej budynku. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania. W dniu 18 października 2005 r. Powód złożył w Sądzie Rejonowym w P. wniosek o zawiązanie do próby ugodowej.

Pozwem z 9 października 2013 r. Powód wystąpił o zasądzenie od Pozwanego Skarbu Państwa - Szefa Wojskowego Zarządu Infrastruktury w P. kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 18 października 2005 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym Powoda, a także o zasądzenie od Pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Następnie precyzując żądanie pozwu Powód po doręczeniu opinii biegłych domagał się zasądzenia od Pozwanego kwoty w wysokości 74.900 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 22 lutego 2008 r., w pozostałym zakresie co do roszczenia odsetkowego cofając pozew i zrzekając się roszczenia.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od Powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z 16 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w P. zasądził od Pozwanego na rzecz Powoda kwotę 74.900 zł z ustawowymi odsetkami od 22 lutego 2008 r. do

31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od tej kwoty za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, zaś w pozostałym zakresie umorzył postępowanie, kosztami procesu i nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążył Pozwanego.

Sąd Rejonowy ustalił m.in., że zostały spełnione przesłanki konieczne dla powstania roszczenia odszkodowawczego na podstawie P.o.ś., zaś wzywając Pozwanego do zapłaty 17 października 2005 r. Powód dotrzymał dwuletniego terminu zawitego na zgłoszenie roszczenia, o którym mowa w art. 129 ust. 4 P.o.ś. W ocenie Sądu Powód wykazał konieczność poniesienia nakładów na nieruchomości w związku z utworzeniem strefy ograniczonego użytkowania.

Sąd Rejonowy zgodnie z żądaniem Powoda przyjął jako datę początkową naliczania odsetek 22 lutego 2008 r., bowiem w piśmie procesowym z 7 października 2016 r. Powód oświadczył, że domaga się zasądzenia od Pozwanego kwoty 74.900 zł wraz z ustawowymi odsetkami od wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) z 30 grudnia 2007 r. nr (...) /07, tj. właśnie od 22 lutego 2008 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Pozwany, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu wywołanym wniesieniem apelacji. Jako wniosek ewentualny Pozwany sformułował żądanie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Apelacja została m.in. oparta na zarzucie naruszenia przepisu postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd pierwszej instancji granicy swobodnej oceny dowodów przez błędną i sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia ocenę materiału dowodowego, tj. błędne ustalenie, że Powód przed wytoczeniem powództwa z zachowaniem dwuletniego terminu liczonego od wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) /07 wystąpił z roszczeniem o zapłatę odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym Powoda, a ponadto na zarzucie błędnej interpretacji art. 129 ust. 4 P.o.ś. poprzez ustalenie, że wykazane przez

Powoda okoliczności wyczerpują przesłanki skutecznego wystąpienia z roszczeniem, w tym przerwanie dwuletniego terminu prekluzyjnego, skutkiem czego Sąd pierwszej instancji zasądził na rzecz Powoda roszczenie, które przed wytoczeniem powództwa wygasło.

W wyroku z 28 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w P. w pkt I a) zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił powództwo co do żądania odsetkowego od kwoty 74.900 zł od 22 lutego 2008 r. do 10 października 2016 r. Sąd uznał przede wszystkim za zasadny zarzut naruszenia art. 363 § 2 k.c. poprzez błędne ustalenie terminu, od którego Powód mógłby żądać odsetek za opóźnienie w zapłacie odszkodowania. W ocenie Sądu drugiej instancji, odsetki ustawowe za opóźnienie od żądanej przez Powoda kwoty należało zasądzić od 11 października 2016 r., tj. od dnia następnego po doręczeniu Pozwanemu opinii biegłego, a w pozostałej części żądanie w zakresie odsetek oddalić.

Skargi kasacyjne od wyroku Sądu Okręgowego w P. z 28 listopada 2017 r. wywiodły obie strony, tj. zarówno powód J. S. w części w zakresie oddalającym powództwo co do żądania odsetkowego w pozostałym dochodzonym czasowo zakresie, jak i pozwany Skarb Państwa zastępowany w niniejszym postępowaniu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej - w części oddalającej apelację pozwanego skierowaną przeciwko punktom 1 oraz 3 wyroku Sądu pierwszej instancji, a także rozstrzygającej o kosztach postępowania.

Powód w wywiedzionej skardze kasacyjnej zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego naruszenie:

1) przepisów prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 363 § 2 k.c. w zw. z art. 6 k.c., a także w związku z art. 129 ust. 2 i 4 i art. 136 ust. 3 w związku z art. 135 ust. 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska - poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że w sprawie roszczeń, o których mowa w P.o.ś., uzasadnione jest zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od daty doręczenia stronom opinii biegłego, a nie od daty wystąpienia z roszczeniami do zarządcy lotniska w trybie art. 129 ust. 4 P.o.ś.

2) przepisów postępowania, tj. art. 217 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., poprzez pominięcie przez Sąd drugiej instancji środków dowodowych zgłoszonych

przez Powoda w toku postępowania odwoławczego w postaci danych GUS dotyczących zmian cen produkcji budowlano-montażowej za okres od 2008 do 2016 r.

Z kolei Pozwany zarzucił wyrokowi Sądu drugiej instancji naruszenie prawa materialnego, tj. art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 P.o.ś. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że dla dochodzenia przerwania biegu terminu prekluzyjnego na wystąpienie z roszczeniem o koszty rewitalizacji akustycznej budynku związanym z wejściem w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)/07 wystarczające jest stosowane wystąpienie z roszczeniem poczynione w związku z wejściem w życie wcześniejszego rozporządzenia Wojewody (...) nr (...)/03, które przez pierwsze zostało następnie zmienione.

Obie strony w odpowiedzi na skargę kasacyjną strony przeciwnej wniosły o oddalenie skargi w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Co do zasady uzasadnione są zarzuty skargi kasacyjnej Powoda, natomiast nie zasługują na uwzględnienie zarzuty sformułowane w skardze kasacyjnej wywiedzionej przez pozwaną Skarb Państwa.

1. Zgodnie z art. 129 ust. 1 P.o.ś., jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie utrudnione, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Z kolei zgodnie z ust. 2 tego przepisu, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę, która obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z roszczeniami powyższymi można wystąpić w okresie trzech lat, zaś do czasu nowelizacji ustawy z 22 lutego 2019 r. w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Termin dwuletni (obecnie trzyletni) przewidziany na dochodzenie roszczeń, o których mowa w art. 129 P.o.ś., jest terminem zawitym (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października

2008 r., sygn. akt II CSK 216/08, niepublikowany; wyrok Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II CSK 578/12, OSNC 2014, nr 4, poz. 47).

W sytuacji, o której mowa w art. 135 ust. 1 P.o.ś., zgodnie z ust. 2 tego przepisu, sejmik województwa, w drodze uchwały, tworzy obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W wypadku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości obowiązany jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń (art. 136 ust. 2 P.o.ś.). Art. 135 ust. 2 P.o.ś. został zmieniony w art. 19 ustawy z dnia 19 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462 z późn. zm.), co spowodowało przejście kompetencji wydawania aktów wykonawczych od 1 stycznia 2008 r. z wojewodów na sejmiki województw. W art. 47 ust. 2 ustawa ta stanowiła, że akty prawa miejscowego wydane na podstawie przepisów zmienianych z zakresu zadań i kompetencji podlegających przekazaniu zachowują moc do czasu wydania nowych aktów prawa miejscowego przez organy przejmujące zadania i kompetencje.

2. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, właściciel nieruchomości może doznać szkody, jeżeli akt prawa miejscowego wprowadza nowe lub zwiększa dotychczasowe ograniczenia co do sposobu korzystania z nieruchomości lub przedłuży na kolejny okres ograniczenia wprowadzone wcześniej na czas oznaczony (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 czerwca 2012 r., sygn. akt IV CSK 28/12, niepublikowany; z 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II CSK 578/12, OSNC 2014, Nr 4, poz. 47; z 12 czerwca 2015 r., sygn. akt II CSK 570/14, niepublikowany). Żądanie, o którym mowa w art. 129 ust. 1-3 P.o.ś., dochodzone na drodze sądowej, ze względu na jego charakter i trudności ze stanowczym i ostatecznym określeniem wielkości szkody, nie musi odpowiadać pierwotnie zgłoszonemu, lecz może być od niego wyższe (wyrok Sądu Najwyższego z 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt II CSK 578/12).

3. W zakresie dotyczącym zarzutu sformułowanego w skardze kasacyjnej przez pozwany Skarb Państwa należy stwierdzić, że dla zachowania roszczenia odszkodowawczego przez uprawnionego w czasie biegu terminu zawitego na podstawie art. 129 ust. 4 P.o.ś. wystarczy zgłoszenie go w terminie licząc od daty wejścia w życie aktu prawa miejscowego, tj. pierwszego rozporządzenia Wojewody (...), a zatem niezależnie od jego późniejszej zmiany. Rozporządzenie Wojewody (...) z 31 grudnia 2007 r. ukształtowało nowy układ stref i obowiązujące w nich ograniczenia, a przeprowadzenie tych zmian było nie tylko dopuszczalne, lecz wręcz konieczne, ponieważ stanowiło konsekwencję dostosowania aktu prawa miejscowego regulującego zasady obowiązujące na terenie wokół lotniska do wymagań Prawa ochrony środowiska, znowelizowanego ustawą z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 113, poz. 954) w celu implementacji dyrektywy 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z dnia 18 lipca 2002 r.) i uwzględniło postanowienia nowego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 lipca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz. 826).

W związku z powyższym zmiana rozporządzenia Wojewody (...) w 2007 r. nie musiała prowadzić do ponownego wystąpienia (zgłoszenia) Powoda z roszczeniem odszkodowawczym. W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości fakt, iż utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania nastąpiło na mocy rozporządzenia Wojewody (...) z 17 grudnia 2003 r. nr (...)/02, a nie na mocy zmieniającego je rozporządzenia Wojewody (...) z 31 grudnia 2007 r. nr (...)/07. Ustanowienie takiego obszaru stanowi ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w rozumieniu art. 129 ust. 2 P.o.ś. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2010 r., sygn. akt II CSK 602/09, niepublikowany).

4. Wystąpienie z roszczeniem na podstawie art. 129 P.o.ś. ma charakter jednorazowy w tym sensie, iż obejmuje określone zakresowo roszczenie związane z powstaniem szkody legalnej – w niniejszej sprawie roszczenie związane z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wskutek wydania aktu prawa miejscowego. Szkodę legalną, a zatem spowodowaną zgodnym z prawem

zachowaniem podmiotu obowiązane do jej naprawienia albo osoby trzeciej, w okolicznościach wydania rozporządzenia Wojewody stanowić może bowiem uszczerbek majątkowy, wynikający z wprowadzenia ograniczonego obszaru użytkowania, w postaci zmniejszenia wartości nieruchomości i potrzeby dokonania określonych nakładów (rewitalizacji akustycznej budynku). Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 4 grudnia 2013 r., sygn. akt II CSK 161/13 (OSNC-ZD 2015, nr 2, poz. 16; także następnie np. w postanowieniu z 14 lipca 2016 r., sygn. akt III CSK 170/16, niepublikowanym), roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 P.o.ś. powstaje od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Zachowanie terminu pozostaje skuteczne w odniesieniu do ewentualnych zmian odnoszących się do wysokości bądź zakresu tzw. szkody legalnej, które to zmiany wiązać się mogą z nowelizacją aktu prawa miejscowego. To zaś może wpływać na wysokość dochodzonego roszczenia na podstawie art. 129 P.o.ś.

5. W zakresie zarzutów sformułowanych w skardze kasacyjnej Powoda należy przypomnieć, że zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W celu ustalenia, od kiedy możliwe jest żądanie odsetek zgodnie z tym przepisem, należy rozstrzygnąć, od kiedy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

Z kolei zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Taki charakter ma świadczenie odszkodowawcze, w tym spełnione na podstawie art. 129 P.o.ś. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2019 r., sygn. akt I CSK 22/18, niepublikowany). W celu dochodzenia przewidzianych w tym przepisie roszczeń właściciel nieruchomości może wezwać pozwanego do spełnienia świadczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2016 r., sygn. akt III CSK 170/16). W niniejszej sprawie Powód wezwał Pozwanego do zapłaty odszkodowania pismem z 17 października 2005 r., natomiast Pozwany odmówił jego wypłaty. Tym samym należy uznać, że Powód skutecznie zgłosił roszczenie,

które stało się wymagalne w zakresie objętym żądaniem, w tym co do różnicy między kwotą żadaną przez Powoda pierwotnie oraz dochodzoną wskutek zmiany.

6. Powyższe ustalenia korespondują ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 8 listopada 2016 r., sygn. akt III CSK 342/15, (niepublikowanym), w którym wskazano, iż w wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 P.o.ś., zasadą pozostaje, w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione - wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Jak wskazał Sąd Najwyższy wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udowadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty.

7. Stanowisko powyższe nie pozostaje również w sprzeczności z treścią art. 363 § 2 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 kwietnia 2019 r., sygn. akt I CSK 22/18 oraz cyt. tam wcześniejsze orzecznictwo). Jak wskazuje Sąd Najwyższy, wyrażona w art. 363 § 2 k.c., korespondującym z art. 316 § 1 k.p.c. zasada, że rozmiar szeroko rozumianej szkody, a więc zarówno majątkowej, jak i niemajątkowej, ustala się, uwzględniając czas wyrokowania, ma na celu możliwie pełną kompensatę szkody ze względu na jej dynamiczny charakter - nie może więc usprawiedliwiać ograniczenia praw poszkodowanego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, OSNC 2000, Nr 9, poz. 158 i z 16 kwietnia 2009 r., I CSK 524/08, OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 106). Wysokość szkody może podlegać zmianom w czasie, a w związku z tym różna może być wysokość należnego odszkodowania w zależności od upływu czasu. Oznacza to również, że początek opóźnienia w jego zapłacie może się łączyć z różnymi datami. Podobnie zatem, tj. według wskazanych powyżej kryteriów, należy ocenić kwestię ustalenia terminu wymagalności w zakresie zmiany przez Powoda żądania odsetkowego. Wymagalność w pozostałej części zależy zatem od ustalenia terminu wymagalności wyższej kwoty żądania, co powinien ustalić Sąd

meriti. Co do zasady bowiem od chwili skutecznego złożenia oświadczenia przez wierzyciela należy oznaczyć czas, który przysługuje dłużnikowi (pozwanemu) na odniesienie się do wezwania, a który można uznać za konieczny dla wypełnienia przesłanki „niezwłoczności”, o której mowa w art. 455 k.c.

8. Dłużnik musi zatem liczyć się z tym, iż ustalenie istnienia i skutecznego postawienia w stan wymagalności roszczenia odszkodowawczego przez wierzyciela wskutek wezwania do wykonania oznacza, iż odmowa spełnienia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu będzie skutkowałą jego opóźnieniem, a w konsekwencji naliczeniem od tego czasu odsetek na podstawie art. 481 § 1 k.c.

9. Ocena kryterium niezwłoczności powinna uwzględniać każdorazowo okoliczności danej sprawy, w szczególności mając na uwadze konieczność dokonania odpowiednich ustaleń przez dłużnika i oceny zasadności oraz wysokości roszczenia. Sąd Najwyższy podziela stanowisko prezentowane we wcześniejszym orzecznictwie, iż powszechność analogicznych roszczeń i ich rozstrzygnięcia w postępowaniach sądowych umożliwiły Pozwanemu w niniejszej sprawie oszacowanie wchodzącego w rachubę odszkodowania (wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 2016 r., sygn. akt III CSK 342/15). Sąd podziela również ustalenie, iż wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia.

10. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 217 k.p.c. to jakkolwiek zarzut naruszenia tego przepisu nie może być co do zasady wyłączony z zakresu dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej, to jednak ocena środków dowodowych i ich pominięcie oraz ocena, czy okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione należy do Sądu *meriti*, zaś zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące oceny dowodów, w tym opinii biegłego. W tym kontekście należy przypomnieć, że to na skarżącym spoczywa ciężar wykazania, że następstwa stwierdzonych wadliwości stanowiących naruszenie przepisów postępowania ukształtowały treść zaskarżonego orzeczenia, a ponadto, iż naruszenie przepisu postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, odpowiednio na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oraz art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., jak w sentencji.

jw